Universitätsbibliothek Paderborn

Bernardini Scardaeonii Patauini Presbyteri de Castitate Libri Septem

Scardeone, Bernardino

Venetiis, 1542

Nulla uis acrior ad profligandam continentiam, quam muliebris aspectus cap. ii

urn:nbn:de:hbz:466:1-30433

Visual Library

Nulla uis acrior ad profligandam continentiam q̄ muliebris aſpectus. Cap. II.

QVid mirum ſi mulierum conuerſatio uiris tan-
topere aduerſa eſſe dicatur, ac ſi plurimum offi-
ciat propoſito caſtitatis? quum ſoleat uel ſolus
fœminæ conſpectus uno intuitu ita letaliter uirorū præ-
cordia uulnerare: ut iam quotidianis periculis, & exem-
plis ſatis conſtet, non tantum bonum eſſe mulierem nō
tangere, (ſicut ſcribit Apoſtolus) uerum etiam non aſpi- 1. Cor. 7.
cere, quæ linea prima amoris eſſe, & potiſſima dicitur
ad profligandam caſtitatem. Carpit enim uires paulatim
uritq; uidendo fœmina, ut ait poeta: quatenus multi in
corde ſuo ſæpius ſolo etiā uiſu mœchentur: iuxta illud Matth. 5.
ſaluatoris noſtri dictum. Qui uiderit mulierem ad con-
cupiſcendā eā iam mœchatus eſt in corde ſuo. Neq; er-
go cōuerſatio ſola metuēda eſt: q̄ deiiciēdis, ac ſubſternē-
dis cœlibib⁹ apta impugnatiōe graſſat, ſed ēt cōſpectus
cauēdus, ac formidādus à longe: quū inde latēter ſubre-
pat cōcupiſcentię cōtagiū: & p̱ hunc occultis acceſſibus
in cor hominis ſeſe ſpiritus fornicationis inſinuet. Pene-
trat enim amor mulieris in uirorum corda per intuitum
oculorum ut ſpiculum per baliſtam contortum. Hinc il-
lud. Iſti tui oculi per meos oculos ad intima delapſi præ-
cordia: meis medullis acerrimum commouent incen-
dium. Extat & Iob illius conſtantiſſimi uerbum. Pepigi Iob. 31.
inquit fœdus cum oculis meis, ut ne de uirgine cogita-
rem. Cum oculis quidem ſanxit fœdus, quia difficile eſt,
in ea re, ſi ſpecies muliebris offeratur, auertere mentem
ab oculis: per quos contagium fœdæ cogitationis, &
occultæ fornicationis infunditur: ut ex eo per quàm dif-
ficile ſit omnino fœdæ rei deſiderium continere, quod
ex illecebroſi illius aſpectus ſtimulis concitatur. Animo
namq; penitus inſidet noſtro, quicquid à ſenſu trahitur
oculorum: unde Ieremia propheta cuiuſcunq; noſtrum

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

perſonam referens conqueritur, dicens. Oculus meus
Thren. 9. depredatus eſt animam meam. Non ab re ergo poetæ
amoris duces, & anteſignanos oculos ſolent appellare.
Et propterea ἔρως à Græcis dicatus eſt amor: ꝙ (ut in-
terpretatur ſapientisſimus Plato in Cratylo) is influit ex-
trinſecus per oculos. Eſt ergo magna ubiq; oculorum
habenda moderatio, quicunq; caſtitati ſtudet, & ſtatuit
ſe ab impetu libidinis cuſtodire. Nam qui ſe neglexerit
& magno ſtudio non ſibi præcauerit, facile ex hoc ipſo
conſpectu captiuus impinget in amorem mulierum: à
quo poſtea etiam quum maxime optauerit, redimere
ſeſe non poterit. Amor quidem animi arbitrio admitti-
tur: ſed non item protinus, quum libitum fuerit, ex ani-
mo eiicitur. Noſtra etenim in manu eſt incipere amare,
at ubi cœperimus ægre & inuiti amare cogemur. Ob-
ſtandum itaq; principiis, & auertendi ſubito oculi à peri-
culo: atq; acriter coercendi, ne improuidi & impruden-
tes, ut ſcari piſces turpiter irretiamur: qui præcipites (ut
ſcribitur ad uiſam ſui generis fœminam accurrentes à pi-
ſcatoribus facillime capiuntur: ſic & euenire coturnici-
bus uidemus: qui ad uocem fœminę aduolantes ab au-
cupibus decipiuntur. Vulgatisſima hæc eſt profecto ſen-
tentia, atq; diuina, Aſcendit mors per feneſtras ueſtras.
Ier. 9. Feneſtræ ſanè corporis noſtri oculi ſunt, per quos ita ui-
tiis, & concupiſcentiis ad animum ingreſſus patet, ut is
aliunde facilius ſuperari, non posſit. Vnde dictum eſt à
Matth. 6. domino ſi oculus tuus ſimplex fuerit totum corpus tuũ
lucidum erit. Legitur propterea in eccleſiaſtico. Auerte
Eccle. 9. faciem tuam à muliere compta, & ne circunſpicias fa-
ciem alienam, quia propter ſpeciem mulierum multi pe-
riere. Quod quàm uerum habitum ſemper fuerit, & re
uera ſit: uel hoc uno Iſraelitici populi facto conſta-
re ſatis poteſt. Nam quum Iſraelitæ ex Ægipto in pro-

uincias ſibi à Deo promiſſas uictores diuino auxilio
ubique penetrarent, Balach Madianitarum res deſpe- Nume. 25.
rans ulla ſua, aut ſuorum ui poſſe tutus euadere inex-
pugnabilem exercitum, ex conſilio Balaam contra eos
non uirtute militum, ſed mulierum decore: neque ar-
morum acie, ſed fœminarum mollicie nequiter de-
certandum cenſuit: ut fornicati cum illis, & a gratia
Dei, & ſimul à uictoria deciderent. Quam ob rem
amota armatorum manu, adducta eſt contra eos mul-
titudo puellarum, ætate, formaq; præſtantium, quæ
ut iuſſum ſibi fuerat, ludentes pedibus, manibusq;
plaudentes, decore ſuo uicerunt armatos. Nam ut
uident eos manus iam dediſſe libidini, & peccato fe-
rociſſimas inclinaſſe ceruices, non prius (ut eis præ-
cœperat rex ſemetipſos cupientibus præbuere, quàm
illi contra præceptum domini acquieuerint deguſta-
re unà cum eis de ſacrificiis idolorum: propter quod
protinus ira Dei cecidit ſuper eos, & occiſi ſunt ui-
ginti quatuor milia. Oculos ergo domitos habere
oportet prudentem uirum, quicunque intrepidus con-
tra libidinis furores ſtare deſiderat: quod non fecerunt
Iſraelitæ: & ideo perierunt. Scribit Plinius in ſua
naturali hiſtoria, atque poſt eum Aulus Gellius, fuiſ-
ſe in Illyriis fœminas quaſdam uiſu tam nocentes, ut
interimerent uidendo, & eas duplices pupillas in ſin-
gulis oculis habuiſſe. At modo qui cupit tutus eſſe
ab his malis, credat duplices eſſe omnibus mulieri-
bus pupillas: & omnes eſſe uiſu æque noxias, atque
iccirco omnes pariter fugiendas. Muliebris profecto
aſpectus nõ aliter ad ſe uirum pertrahit q̃ magnes ferrũ
aut (ſicut nuper dicebam) quàm naphtha flammam,
aut ſuccina paleam. Et proinde Alexandri Macedo-
nis prudentia in ea re ſummis eſt laudibus proſequenda,

dignaq́; certè, quam in eo omnes æmulentur. Is enim deuicto Dario potentisſimo Perſarum rege, quum eius uxorem præſtantisſima forma, atq; filias pulcherrimas teneret captiuas (mira res) conſpicere puellas nunquam uoluit, uxorem tantum ſemel, ueritus ne qui in Perſia potentisſimis uirorum armis ſuperari non poterat, mollisſimo fœminarum intuitu caperetur: turpisſimum dicens ſibi fore, ſi qui uiros uiciſſet armatos, à fœminis poſtmodum inermibus uinceretur. Scripſit idem cuidã amico, fœminas Perſicas morbum eſſe oculorum. Pari modo Iulianus ſecundus Romanorum Imperator capta Perſarum urbe nec ipſe captiuas mulieres uidere unquam uoluit, ſed cuſtodiendas in templo diligenter, atque intactas uiris, ac parentibus ſuis reſtituendas mandauit. Cyrus item Perſarum rex, ut eſt apud Xenophontem ſcriptum, quum ex Aſſiriorum preda, quos deuicerat, pulcherrima ſibi mulier Suſiorum regina adducta fuiſſet, nunquam aſpicere eam uoluit, ſed cuidam Medo ſeruandam dedit: cui, quum poſtea Medus ille mulieris illius pulchritudinem ſupra modum commendaret: tunc Cyrus ſe propterea minus minusq́; factum cupidum uidendi dixit, ne forte hæc ſibi aliquando foret impedimẽto ad pertractãda bellica negocia, quæ ſibi erant eo tempore peragenda. Legitur & apud Plutarchum, Pompeium illum cognomento magnũ præter ſuæ naturæ morem, inhumane, atque illiberaliter ſeſe habuiſſe erga Demetrii liberti ſui uxorem, ꝙ uerebarur, ne illius pulchritudine uictus qua illa præſtabat, cohibere ſeſe ab eius concubitu non ualeret: quod putabat fore iniquisſimũ. Non ab re certe factum, ut inuictisſimi imperatores tanto ſtudio fœminarum conſpectum formidauerint: forma.n. uincit armatos, & ſpecie ſæpe uincuntur, qui in præliis, & certaminibus armorum fuerant inſuperabiles. Quid mirum quando fœmina oculis ut tormẽtum fulminet, nec ſecus atque Baſiliſcus occidat intuitu, et ſuo ueneno uiſa

inficiat ante contactum? Et iccirco legimus plærosq; ex phyloſophiæ ſectatoribus, etiam apud ethnicos urbium reliquiſſe frequentiam, & ſuburbanos petiiſſe ſeceſſus, ne mulierum aſpectu fortitudo animi fracta quãdoq; molleſceret, & euocaretur eo lenocinio animus ipſe à ſtudiis ſapientiæ. Non enim expedit ibi eſſe, ubi crebro conſpicias a qbus & faſcinari, & capi, uel ſolo uiſu posſit. Proinde ſtoicos in ſacris ædibus, ut nunc noſtri monachi ſeorſum à fœminarum conſuetudine uerſari ſolitos legimus: ut ſolitudine, & auguſtioris habitaculi ſanctitate cõfirmati luxum, & libidinem ſpernerent, & nil magis, q̃ de literis, & uirtute cogitarent.

Quantopere à conſpectu fœminarum abſtinendum ſit perſonarum exempla. Cap. III.

PAulus abbas (ut ad noſtros diuertamus) ſicut legitur in uitis ſanctorum patrum, non modo uultum fœmineum, ſed ne ueſtimenta quidem ſexus illius conſpectui ſuo patiebatur offerri, et quum quadam die ad ſenioris cuiuſdam cellam pergeret, caſu mulieri factus obuius, adeo exterritus fuit uiſione inuſitata, ut remenſo, quod arripuerat itinere, ea fuga monaſterium repetierit quanta nullus unquam à facie leænæ, uel immaniſſimi draconis aufugit. Notum eſt ex eiſdem literis, et Arſenii abbatis factum: qui aſsidue metuens ne quando oculorum cõcupiſcentia caperetur, adeo in ea re ſibi cauit, ut fœminas, maresq; iuxta uitaret: ſed accidit forte fortuna ut aliquando matronæ cuidam nobilisſimæ obuiaret, à qua uerſus ſtatim in pedes feſtinus aufugit, rogantiq; mulieri ne tãto impetu curreret, & ut in ſuis præcationibus Deum ſui memor oraret: ut erat in curſu præceps, & anhelans, in reuerſim: orabo, inquit, & lubens, ne unquã amplius reminiſcar tui. Pion quoq; Antonii abbatis diſcipulus nihilo fidentius unquam muliebri ſeſe

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN